

MAAKT KUNSTMATIG TOT HOOI GEDROOGD GRAS
KRACHTVOER OVERBODIG?

Hooidrogerij en vrijloopstal onder één dak

In navolging op andere melkveehouders, zoals het melkgeitenbedrijf Riddammerhoeve, werkt nu ook Natuurlijk Genoegen met hooi afkomstig uit de hooidrogerij. Veehouder Jeroen Konijn bouwde een vrijloopstal en een hooischuur onder één dak. Zowel de vrijloopstal als de hooidrogerij functioneren naar tevredenheid en de koeien geven dikkere melk.

TEKST & FOTO'S | LEEN JANMAAT

Van afstand is de nieuwe vrijloop koeienstal met hooischuur goed zichtbaar. Er is veel veranderd, maar wat blijft is vader Theo Konijn die hand- en spandiensten levert. Hij is een trouw Ekoland lezer, dus mijn dag als hoofdredacteur is al goed. De rondgang in de stal begint bij de kalveren. De ligging direct tegenover de melkstal geeft korte lijnen – na het spenen krijgen de kalveren de melk direct vanuit de melkput in hun emmers. Wat opvalt is de openheid van de nieuwe vrijloopstal, ingestrooid met houtsnippers, en het overzicht. Een beetje trots neemt Jeroen me mee naar de hooidrogerij. Volgens Jeroen past het drogen en voeren van hooi bij kringlooplandbouw: “Als melkveebedrijf produceren we melk uit gras en

het voeren van hooi leidt tot een betere benutting van het ruwvoer. Bovendien kunnen we nu het vee voeren zonder gebruik te maken van fossiele brandstoffen, in principe komt alle energie die nodig is uit elektriciteit die we grotendeels zelf opwekken met zonnepanelen. Maar als we eerlijk zijn moeten we ook de energie meerekenen die nodig is voor de bouw van de stal en alle installaties, die rekenen we nog niet gemaakt.” De familie Konijn is al langer bezig met optimaal en structuurrijk voeren – zoveel mogelijk van grasland, en verwerkt ook veel gras van natuurland in het rantsoen. Zo kwam Jeroen uit bij de Oostenrijkse innovatie van geforceerd hooi drogen. Speciaal daarvoor is een hooischuur aan de stal gebouwd.

De hooischuur bestaat uit vijf boxen, iedere box beslaat 180 m² en heeft een inhoud van ruim 1.000 kubieke m³. En daar past een snede gras in van circa 35 hectare grasland. De ventilator zorgt voor de luchtdoorstroom. Bij zonnig weer komt de warmte vanaf het dak: een dubbelwandig dak van zwarte metalen platen die de warmte gemakkelijk doorgeven. De luchtlaag tussen de platen wordt vervolgens aangezogen door de ventilator. Hoe lang het drogen duurt, hangt af van de weersomstandigheden en het droge stofgehalte van het gewonnen gras (zie kader). Uiteraard worden temperatuur en vochtgehalte zowel binnen en buiten tijdens het droogproces gevolgd. Extra controle blijft nodig om zo nu en dan bij te sturen. De geur van het hooi geeft veel informatie.

Bedrijfsgegevens Natuurlijk Genoegen VOF

Eigenaren | Jeroen en Rosalinde Konijn
Arbeid | hulp van vader Theo Konijn en een scholier
Areaal | 80 hectare, waarvan 26 ha pacht waarvan 23 ha in natuurgebied Eilandspolder
Product | biologische dynamische melk en vlees, landschaps- en natuurbeheer
Veestapel | 80 stuks melkvee plus 70 stuks jongvee en 40 schapen
Ras: Blaarkopkoeien
Melkproductie | 5.500 tot 6.000 liter per koe
Afzet melk | Eko Holland
Afzet vlees | lammerenvlees diverse slaggers en grossiers in Noord-Holland en verkoop aan huis
Afzet slachtrijp melkvee | diverse slaggers en grossiers
www.natuurlijkgenoegeen.nl

Als melkveebedrijf produceren we melk uit gras en het voeren van hooi leidt tot een betere benutting van het ruwvoer.

OOSTENRIJKSE DROOGTECHNIEK

Het Oostenrijkse bedrijf Lasco heeft inmiddels al meerdere installaties gebouwd in Nederland. Het kunstmatig gedroogd gras past goed binnen de gedachte om eiwit van eigen land te benutten. Een voordeel van grasdrogen is dat de opbrengst van een perceel met minder gras schudden minder verliezen kent. Het drogen vraagt wel energie. De energie voor het drogen van hooi komt voornamelijk van het dak waar de zon haar warmte afgeeft. De warme lucht tussen de daklagen wordt aangezogen door een ventilator en van onder af door het hooi in de boxen geblazen. Afhankelijk van het weer is het hooi in twee tot drie weken gedroogd. Het droogproces verloopt in fasen waarbij in drie tot vijf dagen het meeste vocht verdwijnt, hierna begint het nadrogen waarbij het restvocht wordt afgevoerd. Zo nodig wordt de warmtebehoefte aangevuld met een pellethoutkachel.

Het eerste jaar met de hoodrogerij gaf al mooie resultaten. “Hoewel het tot nu toe best goed gaat, leer ik toch nog steeds bij,” geeft Jeroen toe.

Niet onbelangrijk is de reactie van het melkvee op de verandering van rantsoen. Ook dit is zonder veel problemen verlopen. Hoewel de productie nagenoeg hetzelfde blijft, valt vooral op dat het eiwitgehalte geleidelijk oploopt. Met 4,86 procent vet en 4,05 procent eiwit is Jeroen zeker tevreden. Per box verschilt de kwaliteit, najaarsgras bevat immers meer eiwit. Toch hebben de koeien niet altijd een voorkeur voor dit hooi. Om de opname te bevorderen, wordt het hooi uit de verschillende boxen met elkaar gemengd. “In die zin is het wat spelen met het voer. Omdat het hooi goed houdbaar is, hoeft een box niet helemaal leeg. Als het zo uitkomt vullen we de box op met een nieuw

maaisel. Met vijf gevulde boxen komen we de winterperiode wel door.” Onder gunstige omstandigheden duurt het drie tot vijf dagen om het gras voldoende gedroogd te krijgen. Als extra warmtebron is er een pelletkachel achter de hand, op jaarbasis worden er ongeveer 10-15 ton houtpellets verstoekt. De warme zomers van de afgelopen jaren, werken in hun voordeel. Op de vraag hoe het met de financiering zit, volgt een glimlach: “Zonder subsidie vanuit het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) was deze stap niet mogelijk geweest. Ons bedrijf heeft daarom ook een voorbeeldfunctie. Ook noodzakelijke financiering was niet moeilijk, de bank had voldoende vertrouwen in ons project.” ■

De innovatieve aanpassing van het bedrijf Natuurlijk Genoegen is mede mogelijk gemaakt door de provincie Noord-Holland en de EU. Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling. Europa investeert in zijn platteland.

HOOI EN GRAS

In vergelijking met kuilgras heeft hooi meerdere voordelen. Het is minder zwaar en gemakkelijker te verdelen en gevaren van listeriose of besmetting van kazen met boterzuur sporen bestaan niet. Een slecht afgedekte kuil of gaten in het afdekplastic vormen een bron voor schimmels die bacteriën. Door het drogen hebben deze schimmels geen kans het product te besmetten. Daarnaast zorgt direct inschuren van het gras voor minder verliezen hetgeen leidt tot een betere benutting (tot 20 procent).

Hooi in het rantsoen draagt ook bij aan een betere melkwaliteit, wat met name tot uiting komt bij kaasbereiding met rauwe melk. Het hooi dat hier in Nederland wordt gemaakt en daarvoor eerst vier tot vijf dagen op het land ligt, kun je niet vergelijken met het kunstmatig gedroogde gras. In Oostenrijk noemen ze natuurlijk gedroogd hooi 'dood gras'. Het ruikt veel minder lekker en ook loopt de voederwaarde behoorlijk terug.